

Brusel 27. května 2016
(OR. en)

9526/16

RECH 208
TELECOM 100

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	8791/16 RECH 133 TELECOM 74
Předmět:	Přechod k systému otevřené vědy – závěry Rady (přijaté dne 27. května 2016)

Delegace naleznou v příloze závěry Rady týkající se přechodu k systému otevřené vědy, přijaté Radou na jejím 3470. zasedání konaném dne 27. května 2016.

ZÁVĚRY RADY O PŘECHODU K SYSTÉMU OTEVŘENÉ VĚDY

RADA EVROPSKÉ UNIE,

PŘIPOMÍNÁJÍC

- doporučení Komise ze dne 17. července 2012 o přístupu k vědeckým informacím a jejich uchování¹ a sdělení Komise ze dne 17. července 2012 s názvem „Cesta za lepším přístupem k vědeckým informacím: Jak zvýšit přínosy veřejných investic do výzkumu“²;
- obecné zásady programu Horizont 2020³, jehož prostřednictvím se na úrovni EU zajišťuje otevřený přístup k vědeckým publikacím a prosazuje otevřený přístup k datům z výzkumu financovaného z veřejných prostředků;
- zprávu Komise z února roku 2015 o validaci výsledků veřejné konzultace k tématu „Science 2.0: Science in Transition“⁴;
- sdělení Komise ze dne 6. května 2015 s názvem „Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě“⁵, v němž je uznán význam vědy a výzkumu pro podporu inovací, zejména prostřednictvím cíle zlepšit rámcové podmínky pro vědu založenou na datech;

---

¹ Dokument 12846/12.

² Dokument 12847/12.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1291/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se zavádí Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace (2014–2020).

⁴ Zpráva je k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/research/consultations/science-2.0/science_2_0_final_report.pdf#view=fit&pagemode=none

⁵ Dokument 8672/15.

- své závěry ze dne 29. května 2015 o plánu pro Evropský výzkumný prostor na období 2015–2020⁶, v nichž byl schválen plán pro EVP a bylo zdůrazněno, že je důležité zahájit provádění hlavních prioritních činností, jež byly v plánu stanoveny, do poloviny roku 2016, včetně priority 5 „Optimální pohyb znalostí“;
- své závěry ze dne 29. května 2015 o otevřeném, datově náročném a vzájemně propojeném výzkumu jakožto hnací síle pro rychlejší a širší inovace⁷, v nichž se vyjadřuje politická podpora pro stanovení náležitých rámcových podmínek pro výzkum a inovace zaměřené na data velkého objemu a pro posílení celého hodnotového řetězce dat v Evropě.

Otevřená věda

1. UZNÁVÁ, že prudký nárůst dat, dostupnost stále výkonnějších digitálních technologií, globalizace vědecké komunity i rostoucí společenská poptávka po řešení společenských problémů naší doby jsou základem probíhající transformace a otevírání se oblastí vědy a výzkumu, což se označuje jako „otevřená věda“, a ovlivňují způsob, jakým se provádí výzkum a organizuje vědecká činnost.
2. BERE NA VĚDOMÍ, že otevřená věda má potenciál zvýšit kvalitu, dopad a přínosy vědy a urychlit rozvoj znalostí posílením jejich spolehlivosti, účinnosti a přesnosti, zlepšením jejich pochopení ze strany společnosti a jejich reakce na společenské problémy a že má potenciál umožnit růst a inovace opětovným využíváním vědeckých výsledků všemi zúčastněnými stranami na všech úrovních společnosti, a přispívat tak k růstu a konkurenceschopnosti Evropy.

---

⁶ Dokument 8975/15.

⁷ Dokument 9360/15.

3. ZDŮRAZŇUJE, že otevřená věda zahrnuje kromě jiného otevřený přístup k vědeckým publikacím a optimální opětovné využívání výzkumných dat, vědecké iniciativy občanů a integritu výzkumu; BERE NA VĚDOMÍ, že otevřený přístup k vědeckým publikacím a optimální využívání výzkumných dat mají zásadní význam pro rozvoj otevřené vědy; BERE NA VĚDOMÍ stanovisko Výboru pro Evropský výzkumný prostor a inovace (ERAC) k otázce veřejně přístupných výzkumných dat⁸, amsterdamskou akční výzvu, zveřejněnou při příležitosti konference nizozemského předsednictví o otevřené vědě⁹ a různé iniciativy členských států, Komise a zúčastněných stran¹⁰; VYZÝVÁ stálou pracovní skupinu výboru ERAC pro otevřenou vědu a inovace, aby posoudila navrhovaná opatření týkající se amsterdamské akční výzvy z hlediska proveditelnosti, účinnosti a stanovení priorit a vypracovala o tom zprávu; ZDŮRAZŇUJE nutnost koordinovaného postupu všech zapojených partnerů: Komise, členských států, občanské společnosti a zúčastněných stran¹¹.

Politická platforma pro otevřenou vědu a evropská agenda v oblasti otevřené vědy

4. BERE NA VĚDOMÍ, že Komise vytvořila politickou platformu pro otevřenou vědu¹², která má podporovat další rozvoj evropské politiky v oblasti otevřené vědy a prosazovat přejímání osvědčených postupů zúčastněnými stranami, včetně otázek týkajících se například přizpůsobování systémů odměny a vyhodnocování, alternativních modelů pro zveřejňování a správu výzkumných dat na základě otevřeného přístupu (včetně archivace), altmetriky, hlavních zásad pro optimální opětovné využívání výzkumných dat, vytváření a používání norem a dalších aspektů otevřené vědy, například podpory integrity výzkumu a rozvoje vědeckých iniciativ občanů; VYZÝVÁ Komisi, aby pravidelně a alespoň dvakrát ročně informovala členské státy a zúčastněné strany o probíhajícím vývoji a výsledcích politické platformy pro otevřenou vědu.

---

⁸ Dokument ERAC 1202/16.

⁹ Konference nizozemského předsednictví o otevřené vědě – od vize k akci, Amsterdam 4. a 5. dubna 2016.

¹⁰ Např. rozvoj agend a politik v oblasti otevřené vědy na vnitrostátní úrovni.

¹¹ Mezi zúčastněné strany patří výzkumní pracovníci (univerzity, výzkumné a technologické organizace, podniky), organizace poskytující financování, vydavatelé a servisní organizace.

¹² <http://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=open-science-policy-platform>

5. VYZÝVÁ Komisi, aby v součinnosti s politickou platformou pro otevřenou vědu a v úzké spolupráci s členskými státy a zúčastněnými stranami a při zohlednění stávajících iniciativ dále rozvíjela evropskou agendu v oblasti otevřené vědy v zájmu dalšího zvyšování dopadu vědy na společnost jako celek, podpory účinné mobilizace veškerých potenciálních znalostí z akcí v rámci otevřené vědy a řešení požadavků na odbornou přípravu v oblasti dovedností spojených s informačními a komunikačními technologiemi a daty, zejména profesních dovedností v oblasti správy dat, jež přispívají k přístupu občanů k výsledkům výzkumu.

Odstraňování překážek a podpora pobídek

6. SOUHLASÍ, že výsledky výzkumu financovaného z veřejných prostředků by měly být zpřístupňovány co nejotevřenějším způsobem, a UZNÁVÁ, že je třeba v co největším a náležitém rozsahu odstranit zbytečné právní, organizační a finanční překážky bránící přístupu k výsledkům výzkumu financovaného z veřejných prostředků, aby bylo dosaženo optimálního sdílení znalostí při zohlednění případné potřeby využívání výsledků; VYBÍZÍ Komisi a členské státy, aby dále navazovaly spolupráci se třetími zeměmi s cílem urychlit proces přechodu k otevřené vědě a zajistit vzájemné přínosy z hlediska otevřeného přístupu k vědeckým publikacím a optimálního opětovného využívání výzkumných dat v globálním kontextu.

7. DOMNÍVÁ SE, že posuzování vědecké kvality by mělo být založeno na práci samotné a mělo by být rozšířeno tak, aby zahrnovalo posouzení dopadu vědy na společnost jako celek, zatímco v současnosti se posuzování zaměřuje na ukazatele založené na dopadu periodik a počtu zmínek v publikacích. VYBÍZÍ Komisi, členské státy a zúčastněné strany, aby koordinovaným způsobem dále rozvíjely a prováděly iniciativy pro zajištění lepší kvality svých systémů přezkumu a hodnocení. ZDŮRAZŇUJE, že je třeba zavést pobídkové mechanismy pro odměňování výzkumných pracovníků (a zúčastněných stran ve výzkumu) za sdílení výsledků jejich výzkumu pro účely opětovného využití; VYZÝVÁ Komisi, politickou platformu pro otevřenou vědu, členské státy a zúčastněné strany, aby zkoumaly možné mechanismy pro změnu způsobů vědecké práce, včetně činností odborné přípravy a zlepšování informovanosti. VYBÍZÍ Komisi, aby prostřednictvím politické platformy pro otevřenou vědu spolupracovala zejména na pobídkách pro vytvoření mezinárodně uznávaného systému pro citování dat a využila přitom již existující iniciativy a odborné znalosti.
8. VÍTÁ sdělení Komise ze dne 9. prosince 2015 nazvané „Směrování k modernějšímu a evropštějšímu rámci v oblasti autorského práva“¹³ a SE ZÁJMEM OČEKÁVÁ legislativní návrhy Komise, které v něm byly oznámeny; ZDŮRAZŇUJE, že je důležité posílit konkurenceschopnost EU a její vedoucí postavení v oblasti technologií a vědy, což by mohlo zahrnovat umožnění výzkumným organizacím veřejného zájmu provádět pro účely vědeckého výzkumu vytěžování textů a dat z obsahu, k němuž již mají zákonný přístup; ZDŮRAZŇUJE, že je potřeba, aby Komise a členské státy pokračovaly v poskytování podpory s cílem umožnit všem subjektům a organizacím, včetně občanů, vědců, podniků a malých a středních podniků, vytěžování výsledků výzkumu financovaného z veřejných prostředků, k nimž již mají zákonný přístup.
9. DOMNÍVÁ SE, že optimální přístup k výsledkům vědecké práce a jejich opětovné využívání lze zlepšit, pokud bude zachováno autorské právo výzkumných pracovníků nebo jejich zaměstnavatelů na jejich vědeckou práci; VYZÝVÁ Komisi a členské státy, aby prozkoumaly zákonné možnosti pro opatření v tomto ohledu a prosazovaly používání modelů udělování licencí, například licence Creative Commons, pro vědecké publikace a soubory výzkumných dat.

---

¹³ Dokument 15264/15.

Otevřený přístup k vědeckým publikacím

10. VÍTÁ otevřený přístup k vědeckým publikacím¹⁴ jakožto standardní možnost pro zveřejňování výsledků výzkumu financovaného z veřejných prostředků; UZNÁVÁ, že úplný přechod k otevřenému přístupu by měl být založen na obecných zásadách, jako je transparentnost, integrita výzkumu, udržitelnost, spravedlivé stanovení cen a ekonomická životaschopnost; a VYZÝVÁ členské státy, Komisi a zúčastněné strany, aby odstraňovaly finanční a právní překážky a přijaly opatření nezbytná pro úspěšné provádění ve všech vědeckých oblastech, včetně zvláštních opatření pro obory, v nichž překážky brání rozvoji otevřeného přístupu.
11. VYZÝVÁ Komisi, aby společně se zúčastněnými stranami a členskými státy vypracovala a podněcovala opatření pro dosažení optimálního souladu s ustanoveními týkajícími se otevřeného přístupu k vědeckým publikacím podle programu Horizont 2020; VYBÍZÍ členské státy, aby ve spolupráci se zúčastněnými stranami na vnitrostátní úrovni prováděly v souvislosti s výzkumem financovaným z veřejných prostředků tytéž činnosti.

---

¹⁴ Pro účely těchto závěrů se „otevřeným přístupem k vědeckým publikacím“ rozumí jejich volná dostupnost na veřejném internetu, která všem uživatelům umožňuje číst, stahovat, kopírovat, distribuovat, tisknout a vyhledávat úplná znění těchto článků nebo vkládat odkazy na ně, indexovat je, předávat je jako data softwaru nebo je používat pro jakékoli jiné zákonné účely bez finančních, právních nebo technických překážek. Jediné omezení z hlediska reprodukce a distribuce a jediná úloha autorského práva v této oblasti by měly vyplývat z kontroly, která by byla autorům svěřena nad integritou jejich práce, a z jejich práva na řádné uznání a citaci (hlavní zdroj: Budapest Open Access Initiative, 2002, dostupné na adrese: <http://www.budapestopenaccessinitiative.org/read>).

12. SOUHLASÍ, že bude dále prosazovat, aby se otevřený přístup k vědeckým publikacím stal běžnou praxí, a za tímto účelem bude nadále podporovat přechod k dosažení okamžitého otevřeného přístupu jakožto standardní možnosti do roku 2020, a to s využitím různých možných modelů a nákladově efektivním způsobem, bez embarga nebo s co nejkratším obdobím embarga a bez finančních či právních překážek a s přihlédnutím k rozmanitosti systémů a oborů v oblasti výzkumu a ke skutečnosti, že otevřeného přístupu k vědeckým publikacím by mělo být dosaženo při plném dodržování zásady nebránit výzkumným pracovníkům v publikování; VYBÍZÍ Komisi, členské státy a příslušné zúčastněné strany, včetně organizací financujících výzkum, aby tento přechod podněcovaly; a ZDŮRAŽŇUJE význam jasnosti v dohodách o zveřejňování vědeckých textů.
13. VYZÝVÁ všechny partnery, aby za účelem dosažení tohoto cíle a jeho průběžných cílů stanovených pro rok 2018¹⁵ postupovali ve vzájemné součinnosti; VYZÝVÁ Komisi a členské státy, aby v tomto období pravidelně a důkladně vývoj monitorovaly prostřednictvím vnitrostátních referenčních míst¹⁶ a aby toto monitorování probíhalo v co největším souladu s monitorováním pokroku v oblasti EVP; ŽÁDÁ Komisi, aby byla členským státům a zúčastněným stranám nápomocna při budování odborných znalostí a usnadňovala sdílení informací, například prostřednictvím projektů financovaných EU určených k tomuto účelu.

Optimální opětovné využívání výzkumných dat

14. ZDŮRAŽŇUJE, že výzkumná data pocházející z výzkumných projektů financovaných z veřejných prostředků by mohla být považována za veřejný statek, a VYBÍZÍ členské státy, Komisi a zúčastněné strany, aby optimální opětovné využívání výzkumných dat stanovily jakožto výchozí zásadu, přičemž by uznaly potřebu existence různých režimů přístupu z důvodů práv duševního vlastnictví, ochrany osobních údajů a důvěrnosti, bezpečnostních obav, jakož i globální hospodářské konkurenceschopnosti a jiných oprávněných zájmů. Základní zásadou optimálního opětovného využívání výzkumných dat by proto mělo být: „co možná nejotevřenější, uzavřená podle potřeby“.

---

¹⁵ Průběžný cíl se týká „zlatého“, „hybridního“ a „zeleného“ otevřeného přístupu.

¹⁶ Jak je to uvedeno v doporučení Komise ze dne 17. července 2012 o přístupu k vědeckým informacím a jejich uchovávání (dokument 12846/12).

15. VÍTÁ záměr Komise, aby byl přístup k výzkumným datům vytvořeným v rámci programu Horizont 2020 standardně otevřený¹⁷, přičemž uznává právo uplatnit z tohoto pravidla výjimku na základě práv duševního vlastnictví, ochrany osobních údajů a důvěrnosti, bezpečnostních obav a jiných oprávněných zájmů; VYZÝVÁ Komisi, aby prosazovala péči o data, zahrnující činnosti odborné přípravy a zvyšování povědomí, prováděla plány správy dat jakožto nedílnou součást výzkumného procesu a nadále umožňovala způsobilost výdajů na správu dat i přípravu výzkumných dat pro financování v rámci programu Horizont 2020; VYBÍZÍ členské státy a zúčastněné strany, aby stanovily odpovídající strategie a zavedly používání plánů správy dat jako běžnou vědeckou praxi ve svých vnitrostátních výzkumných programech.
16. ZDŮRAŽŇUJE, že příležitosti pro optimální opětovné využívání výzkumných dat lze proměnit pouze tehdy, pokud jsou data v souladu s tzv. zásadami FAIR (dohledatelnost, přístupnost, interoperabilita a opětovná využitelnost) v bezpečném a důvěryhodném prostředí; PŘIPOMÍNÁ význam ukládání, dlouhodobého uchovávání a správy výzkumných dat při zohlednění kapacity dané výzkumné skupiny nebo organizace a při zajištění existence metadat na základě mezinárodních norem; VYBÍZÍ členské státy, Komisi a zúčastněné strany, aby se ve výzkumných programech a mechanismech financování řídily zásadami FAIR.

---

¹⁷ Sdělení Komise ze dne 19. dubna 2016 s názvem „Evropská iniciativa v oblasti cloud computingu – vybudování konkurenceschopné evropské ekonomiky založené na datech a znalostech“.

17. BERE NA VĚDOMÍ sdělení Komise ze dne 19. dubna 2016 s názvem „Evropská iniciativa v oblasti cloud computingu – vybudování konkurenceschopné evropské ekonomiky založené na datech a znalostech“¹⁸ a UZNÁVÁ, že Evropa může těžit z evropského cloudu pro otevřenou vědu¹⁹, jenž mimo jiné umožní bezpečné a dlouhodobé ukládání, účinnou analýzu a uživatelsky vstřícné (opětovné) využívání výzkumných dat napříč hranicemi a obory; VYZÝVÁ Komisi, aby ve spolupráci s členskými státy a zúčastněnými stranami prozkoumala náležité rámce pro řízení a financování a dostatečně přitom uvážila stávající iniciativy a jejich udržitelnost, jakož i rovné podmínky v celoevropském měřítku.

Další postup

18. VYZÝVÁ Komisi, členské státy a zúčastněné strany, aby přijaly opatření nezbytná pro uskutečnění otevřené vědy a aby obhajovaly potřebu společného postupu na příslušných vnitrostátních, unijních, mnohostranných a mezinárodních fórech; VYZÝVÁ Komisi, aby nadále informovala členské státy o práci politické platformy pro otevřenou vědu a zapojovala je do této práce a aby své činnosti s členskými státy koordinovala, a SOUHLASÍ, že bude společně s Komisí a platformou pokrok pravidelně vyhodnocovat, poprvé nejpozději do jednoho roku.

---

¹⁸ Dokument 8099/16.

¹⁹ Evropský cloud pro otevřenou vědu bude spojovat stávající infrastruktury pro vědecká data, které jsou dnes roztržštěné napříč jednotlivými obory a členskými státy.